

A magyar agrárgazdaság helye az EU új közös agrárpolitikájában

Minőségmenedzsment az élelmiszergazdaságban

Szeged, 2022. október 20.

Dr Vajda László

Az előadás vázlatja

1. A magyar agrárgazdaság helye az Európai Unió agrárgazdaságában, összehasonlítva más tagállamokkal
2. A magyar nemzeti Stratégiai Terv összevetése más tagállamok stratégiai terveivel
3. A magyar nemzeti Stratégiai Terv főbb jellemzői

A magyar agrárgazdaság helye az EU-ban, mezg. termőterület és bruttó kibocsátás

	Mezőgazd.terület, 2016		Bruttó kibocsátás, 2020	
	UAA, ezer ha	%	Milliárd euró	%
• Magyarország	4.671	3,0	8.321	2,1
• Csehország	3.455	2,2	5.318	1,3
• Írország	4.884	3,1	8.763	2,2
• Ausztria	2.670	1,7	7.254	1,8
• Lengyelország	14.406	9,2	27.102	6,8
• Portugália	3.642	2,3	7.611	1,9
• Románia	12.503	8,0	15.208	3,9
• EU 27	156. 635	100,0	335.901	100,0

Agrártermékek külkereskedelme, 2020, Millió Euró

	Export, ebből EU-n kívül,			Import, ebből EU-n kívülről	
Magyarország	9.644	1.701	17,6 %	6.448	643
Lengyelország	31.843	9.695	30,4 %	20.565	4.446
Ausztria	13.446	3.555	26,4 %	13.112	1.905
Csehország	7.990	849	10,6 %	9.390	820
Írország	13.285	9.038	68,0 %	9.536	5.941
Portugália	6.620	2.171	32,8 %	9.042	1.897
Románia	6.985	2.837	40,6 %	8.867	1.435
EU-27	514,100	184.400	35,9 %	451.800	122.100

KAP támogatások, 2020

	Összesen	Közvetlen kif.	Piaci tám.	Vidékfejl.	
	Milliárd euró	%	%	%	
Magyarország	1.794	3,3%	70,6	2,2	27,1
Lengyelország	4.615	8,4%	73,7	0,6	25,7
Ausztria	1.281	2,3%	54,0	1,7	44,3
Csehország	1.194	2,2%	71,7	1,4	26,9
Írország	1.573	2,9%	76,4	3,8	19,9
Portugália	1.370	2,5%	49,6	7,9	42,5
Románia	3.118	5,7%	61,3	2,1	36,6
EU-27	54.674	100,0%	69,9	4,6	25,5

KAP támogatások üzemnagyság alapján, 2019, %

	5000 euró alatt		100 ezer euró felett	
	kedvezményezett	összeg	kedvezményezett	összeg
Magyarország	78,14	15,0	1,03	31,6
Lengyelország	87,4	42,9	0,8	5,2
Ausztria	56,5	19,7	0,06	2,1
Csehország	56,3	3,5	6,56	69,5
Írország	40,95	11,5	0,15	1,9
Portugália	86,92	22,8	0,41	17,2
Románia	92,63	29,3	0,25	25,8

Nemzeti Stratégiai Tervek menetrendje

- 2018 június: Európai Bizottság közleménye
- 2020 december: Európai Bizottság tagállamokra lebontott ajánlásai
- 2021 december 2. Európai Tanács és Európai Parlament formális megállapodása; december 6: új KAP rendeletek megjelenése
- 2021 december 31: nemzeti Stratégiai tervek benyújtása az Európai Bizottságnak
- 2022 II. félév: Európai Bizottság jóváhagyása a tagállamokkal történt egyeztetéseket követően
- 2023 január 1: az új KAP életbelépése
- 2019 december: EU Biz. Közleménye a Zöld Megállapodásról
- 2020 május: EU Biz. Közleményei a „Termelőtől az asztalig” és a Biodiverzitás 2030” Stratégiákról

2023-2027 nemzeti Stratégiai Tervek sajátosságai I.

- 10 alapvető célkitűzés (pl. versenyképesség, megfelelő jövedelem, környezetvédelem, élelmiszerbiztonság, tudás és innováció)
- Közös tervdokumentáció a közvetlen kifizetésekre, a piaci intézkedésekre és a vidékfejlesztésre
- Teljesítmény- és eredmény-alapú megközelítés
- Korábbiaknál nagyobb szubszidiaritás, nemzeti mozgástér (pl. átcsoportosítás pillérek között; fiatal gazdák támogatása; termeléshez kötött támogatások; Jó Mezőgazdasági és Környezetvédelmi Feltételek meghatározása; termeléshez kötött támogatások)
- A nagyobb mozgástérrel nagyobb felelősség is a tagállamokon

2023-27 nemzeti Stratégiai Tervek sajátosságai II.

- Környezetvédelmi –zöld – követelmények növekedése
- Jóváhagyás időigénye növekszik
- Megerősített társadalmi egyeztetési kötelezettség

Eddig jóváhagyott nemzeti Stratégiai Tervek

2022 augusztus 31: Dánia
Írország
Spanyolország
Franciaország
Lengyelország
Portugália
Finnország

2022 szeptember 13: Luxemburg
Ausztria

Jóváhagyott Stratégiai Tervek költségvetése, 2023-27, Millárd euró

	Ausztria	Lengyelország	Írország	Portugália
Közvetlen kifizetések	3.388	17.327	5.931	3.487
Piaci intézkedések	60	25	299	262
Nemzeti kiegészítés	n.a.	25	299	11
Vidékfejlesztés	2.600	4.701	1.558	2.278
Nemzeti kiegészítés	2.637	3.067	2.300	563
EU forrás összesen	6.047	22.052	7.490	6.027

Magyar Nemzeti Stratégiai Terv tervezetének fő jellemzői I.

- Fő cél: A magyar érdekek megfogalmazása a KAP rendeletek és a EU Bizottsági Közlemények figyelembe vételével, a „Megújuló vidék megújuló agrárium” programon alapulva. A mezőgazdaság legyen jövedelmező és társadalmilag elismert foglalkozás; vonzó vidéki környezetben; modern technológiával; a természeti erőforrások fenntartható felhasználásával. Mindezek eredményeként minőségi élelmiszerek álljanak a fogyasztók rendelkezésére.
- A közvetlen kifizetések értékének fenntartása érdekében a II. pillérből a maximálisan lehetséges 25 % átcsoportosítása az I. pillérbe. A II. pilléres vidékfejlesztési támogatások értékének közel 3-szoros növelése érdekében a nemzeti társhozzájárulás növelése a maximálisan lehetséges 80 %-ra, már 2021-től kezdve.

Magyar Nemzeti Stratégia tervezetének pénzügyi kerete, 2023-2027, millió euró

	EU-s forrás	Nemzeti hozzájárulás	Összesen
Közvetlen kifizetések	6.633	-	6.633
Piaci támogatások	175	-	175
Vidékfejlesztés	1.610	7.122	8.832
Mindösszesen	8.419	7.122	15.640

Fő beavatkozási területek

- Gazdasági fejlődést és élelmiszerellátást szolgáló célok
- Zöld jövőt szolgáló célok
- Megújuló vidéket szolgáló célok

Élelmiszeripart érintő célok

- A Stratégiai Terv legfontosabb fejlesztési prioritása az élelmiszeripar. A fejlesztési összegek 51 %-a az élelmiszeripar fejlesztését szolgálja.
- Tömegtermékeknél: nemzetközileg életképes és versenyképes beruházások támogatása, exportképesség preferálása
- Kis- és közepes élelmiszerfeldolgozók saját értékesítési hálózatának, márkaboltjainak fejlesztése,
- Logisztikai-, tároló- és raktárkapacitás bővítése
- Élelmiszerbiztonsági, higiéniai szempontok fokozott érvényesítése, termékek nyomomonkövethetősége

Minőségpolitikát érintő célkitűzések

- Új intézkedés: Már létező minőségbiztosítási és minőségirányítási rendszerekhez való csatlakozás támogatása (pl. HACCP, ISO, BRC, IFS, EMAS, FSC)
- Meglévő intézkedés folytatása: Új minőségrendszerek létrehozása, az ezekhez való csatlakozás támogatása és promóciója, új földrajzi nevek oltalma
- Minőségrendszerek tájékoztatási és promóciós tevékenységének támogatása
- Képzések és bemutatóüzemi programok keretében az alkalmazott szakmai tudásátadás támogatása, egész életen át tartó tanulás, felnőttképzés támogatása – lehetőség EOQ MNB számára

Források

- KSH, Eurostat, Lengyel Statisztikai Hivatal adatai, azok alapján végzett saját számítások,
- Európai Bizottság Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Főigazgatóságának honlapja,
- Agri-Statistical Factsheets,
- At a glance- national CAP Strategic Plans
- Közös Agrárpolitika 2023-2027 Nemzeti Stratégiai Tervének kivonata

Köszönöm szépen a figyelmet!

Dr Vajda László Sándor

Email: vajda.laszloeu@gmail.com

Phone: 00-36-30-2010036